

Setembre cultural | | Actualitzat el 01/09/2021 a les 22:25

?La memòria de l'Esquerra Independentista a través de 1.090 adhesius

Pol·len Edicions ha publicat un llibre amb un miler d'adhesius editats al llarg de cinquanta anys per les organitzacions de l'Esquerra Independentista catalana i que permeten dibuixar una singular història del moviment i de les lluites que ha participat

Adhesiu contra les forces d'ocupació del Moviment de Defensa de la Terra (MDT) d'Osona de l'any 1986

L'abril de 1978 el Ministeri de l'Interior havia de donar la raó al recurs presentat per l'advocat Elies Rogent en el seu litigi amb el Govern Civil de Girona, després que un guàrdia civil el denunciés per portar en el seu cotxe un adhesiu amb la inscripció «Països Catalans». Un característic adhesiu ovalat que forma part de la memòria històrica d'una època i un moment on l'independentisme era molt més residual que en l'actualitat. Aquest també és un dels 1.090 adhesius que formen part de l'obra *Difon la idea*, que ha publicat Pol·len Edicions.

El llibre porta per subtítol «Memòria gràfica de l'Esquerra Independentista. Adhesius 1969-2019» i no és només la reproducció del miler d'adhesius, sinó que, a partir d'aquest valuós material gràfic, conforma una singular història de l'Esquerra Independentista catalana i les lluites en què ha participat en els 50 anys que abasta l'obra que han coordinat Jordi Padró, dissenyador gràfic i un dels responsables del Centre de Documentació de l'Esquerra Independentista (CDEI); Martí Puig, responsable del Fons d'Adhesius de Lluita i Temàtica Independentista (FALTI), i Pep Garcia, col·laborador del CDEI.

Adhesiu de la Coordinadora d'Estudiants dels Països Catalans (CEPC) de 2004

Adhesiu del col·lectiu feminista L'Esguard de mitjans dels anys noranta

Els editors del llibre expliquen en la presentació que «fer la selecció d'adhesius no ha sigut una tasca senzilla», especialment a causa de l'extensa quantitat de material disponible. Segons Pep Garcia, un dels tres autors que firmen l'obra, els adhesius prenen una especial importància en aquells moviments socials i polítics que es mouen al marge d'allò que està establert i que tenen el seu espai d'expressió al carrer. Aquest seria el cas de l'Esquerra Independentista. Dels més de 50 anys d'aquest moviment polític, la participació en les institucions ha estat puntual i molt recent. La gran part de l'activitat s'ha dut a terme des del carrer, en casals i ateneus populars, amb manifestacions o actes de suport a diverses lluites socials, veïnals o d'abast més gran.

Un tastet entre els milers d'adhesius editats per l'Esquerra Independentista

Els adhesius, afegeix Pep Garcia, «són un dels primers graons de les lluites, un dels més espontanis junt amb les pintades a la paret», i per això conformen un material valuós a l'hora d'estudiar els malestres socials i les esperances per transformar el món. «Enganxats en fanals, carpetes, portes o entrades de seus de partits polítics o institucions, l'adhesiu és una eina per visibilitzar idees i reivindicacions, és un element d'una campanya política i, depèn d'on es col·loquin, poden fer esclatar un conflicte», recalca Garcia, que recorda que l'enganxada d'adhesius ha estat durant anys una activitat paral·lela a una altra molt pròpia de la militància, com

és l'encartellada.

Adhesiu de 1995 de la Brigada Negu Gorriak Osona

El llibre, en paraules de Martí Puig, un altre dels coautors, és «un tastet d'entre els milers i milers d'adhesius que s'han editat en la causa de l'alliberament nacional». L'objectiu del llibre, afegeix, no és altre que «divulgar la nostra memòria col·lectiva i resumir d'una manera molt gràfica les lluites en les quals l'Esquerra Independentista ha participat al llarg de la seva història». «No és ben bé una història del moviment», matisa Pep Garcia, sinó «una passejada pels carrers amb la mirada atenta a allò que hi ha penjat i enganxat a les parets». Una col·lecció de veus que, juntes, formen un conjunt d'històries «que no han parat de qüestionar el present i de proposar un futur més digne i més lliure».

Un homenatge a la tasca militant dels dissenyadors gràfics del moviment

Difon la idea, però, no és només un llibre d'adhesius contextualitzats en cinc dècades de lluita de l'Esquerra Independentista catalana. També entra en l'anàlisi dels elements gràfics que caracteritzen aquest material de difusió i propaganda i les circumstàncies en què va ser editat. I és que tal com explica el dissenyador Jordi Padró, un altre dels coautors del llibre, «la gràfica de l'Esquerra Independentista és un reflex dels temps que li ha tocat viure, durant anys buscant comunicar per damunt d'aportar una gran qualitat estètica», moltes vegades reutilitzant dissenys previs o procedents d'altres moviments d'arreu del món. «No en va tot el que venia d'Euskal Herria va ser font d'inspiració», reconeix Padró.

A l'esquerra, adhesiu per la llibertat d'expressió de Poble Insurgent de l'any 2000. A la dreta, un contra l'OTAN i les bases americanes amb motiu del referèndum de l'OTAN de 1986

Padró recalca que en cada generació hi ha hagut gent disposada a repensar la forma de difondre la idea, i amb el pas del temps, en moments de major estabilitat política, ha aconseguit dotar-se d'uns elements característics propis i d'una qualitat gràfica important. D'entre les moltes persones que han dissenyat pel moviment, afegeix, la majoria ho han fet com una tasca militant més, «des de l'anonimat i el compromís, acomplint terminis moltes vegades impossibles». Per això, diu, el llibre també pretén ser un petit homenatge a la seva tasca, en el que vindria a ser un treball pràcticament inèdit, ja que fins ara poc s'ha editat sobre la gràfica de l'Esquerra Independentista.

Del paper engomat a les impremtetes

Martí Puig explica que els primers adhesius, editats en la clandestinitat sobretot a partir de principis dels anys setanta, eren de paper engomat, que s'enganxaven com els segells, amb saliva o mullant-los amb una esponja humida. Inicialment estaven fets a mà, ja que no hi havia possibilitat legal d'encarregar-los a una impremta. Més tard, van ser creats manualment a través d'impremtetes, un sistema que permetia ordenar una sèrie de lletres en un caixetí per formar paraules i imprimir-les. Més endavant, per poder-ne fer més difusió, es van fer fotocòpies d'aquestes edicions d'impremteta.

A l'esquerra, adhesiu pels drets LGTBI de la Plataforma d'Unitat d'Acció (PUA) de finals dels noranta. A la dreta, adhesiu del Sindicat d'Estudiants dels Països Catalans (SEPC), de 2006, l'any que va néixer aquesta organització estudiantil fruit de la unió del CEPC i l'Alternativa Estel

La segona meitat dels anys setanta, especialment amb la legalització dels partits, va ser l'època de major expansió i ús dels adhesius polítics, i el moment que també van aparèixer els primers col·leccionistes. I tot i que a partir de la meitat de la dècada dels vuitanta va disminuir la intensitat de publicació, Puig afirma que d'una manera sostinguda al llarg dels anys se n'han anat editant pràcticament en totes les organitzacions de l'Esquerra Independentista. «Els adhesius, junt amb els cartells, han estat una de les principals eines de difusió política», afegix Puig, i en ocasions fins i tot de finançament de les organitzacions mitjançant la seva venda en paradetes.

Les xarxes socials han substituït els adhesius?

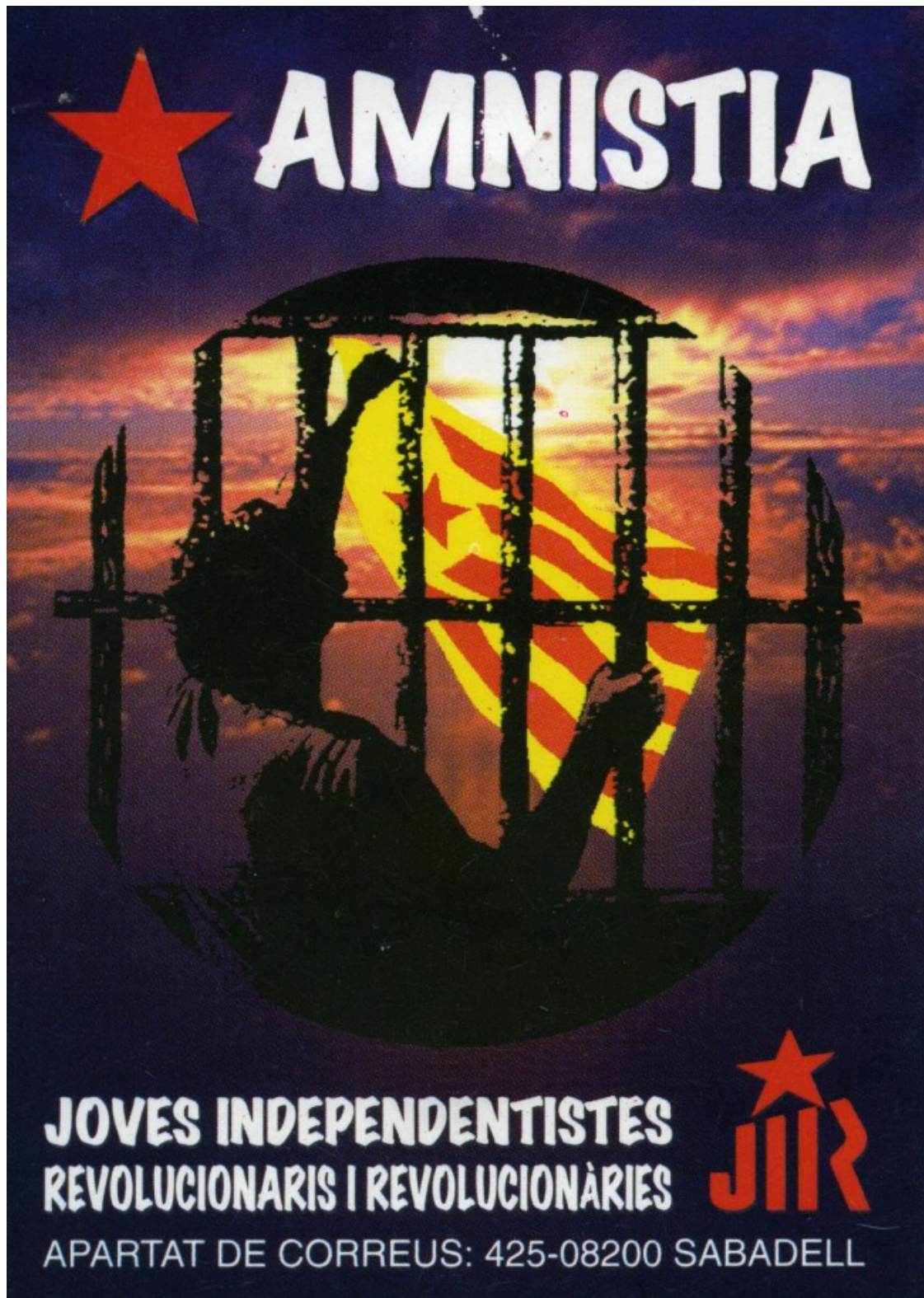
I avui en dia? Les xarxes socials i les publicacions digitals han acabat substituint als adhesius? En opinió de Puig, en part sí, però afegix que «cada any se'n segueixen editant centenars arreu del territori», no només de les campanyes d'abast nacional, sinó també de les d'assemblees o nuclis locals i comarcals. Puig, en tant que coordinador del Fons d'Adhesius de Lluita i Temàtica Independentista (FALTI), defensa la recopilació, classificació i arxiu del material que es va editant, així com datar-lo i contextualitzar-lo. Aquesta tasca, duta a terme des de la seva entitat, però també des del Centre de Documentació de l'Esquerra Independentista (CDEI), ha fet possible, per exemple, ara el llibre *Difon la idea*.

Adhesiu antimilitarista de l'Assemblea d'Estudiants Independentistes d'Universitat (AEIU) de l'any 1988

El llibre, l'edició del qual també ha estat possible gràcies a l'aportació de 350 persones a través d'una campanya popular de micromecenatge, abasta des de la creació del PSAN i les organitzacions que van protagonitzar els primers anys de l'Esquerra Independentista, en els últims anys del franquisme i els primers després de la mort del dictador, com el Col·lectiu de Treballadors dels Països Catalans, les Joventuts Revolucionàries Catalanes, els Comitès de Solidaritat amb els Patriotes Catalans, el Bloc d'Esquerra d'Alliberament Nacional (BEAN) o Terra Lliure, per seguir amb els que van sorgir els anys vuitanta, com l'Assemblea d'Estudiants Independentistes d'Universitat (AEIU) o el Bloc d'Estudiants Independentistes (BEI), Dones Independentistes o el Moviment de Defensa de la Terra (MDT). I ja als anys noranta, Maulets, Catalunya Lliure, Alternativa Estel o els Joves Independentistes (JIR), fins arribar a l'actualitat amb les organitzacions encara existents com la CUP o Arran.

L'obra, però, també ressegueix la vinculació de l'Esquerra Independentista amb les vagues generals, la lluita contra les ETT, les centrals nuclears, la MAT o el transvasament de l'Ebre, per esmentar alguns casos emblemàtics de l'ecologisme, però també dels moviments feminista, pels drets del col·lectiu LGTBI, juvenil, per la llengua o per les seleccions catalanes. No hi falta una presència important de la lluita antirepressiva o la de solidaritat amb altres pobles com Palestina, Kurdistan, Euskal Herria, Irlanda, Chiapas o Cuba, així com amb un munt de lluites locals dutes a terme en diferents municipis i comarques dels Països Catalans. Fins arribar als últims capítols que ja inclouen alguns adhesius de la lluita institucional i, ja en la part final del període, els que fan referència a l'1 d'Octubre i els presos polítics fruit de la repressió immediatament posterior.

Adhesiu de Joves Independentistes Revolucionaris i Revolucionàries (JIR) de l'any 1995

Ni imperis, ni fronteres!

L'ESTAT ÉS DEPENDÈNCIA

Adhesiu del col·lectiu llibertari Negres Tempestes de l'any 2007